Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel inzet Meerjarenstrategie Regionale Ontwikkelingsmaatschappij 2027-2030

Beleidsveld	Economische Zaken
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Dave van Delden
Kenmerk	34321297
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. In te stemmen met de bijgevoegde inzet van het college voor de meerjarenstrategie Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) 2027-2030, die bestaat uit de volgende aandachtspunten voor de uitvoering:
   a. Maatschappelijke meerwaarde als uitgangspunt blijven bij alle ROM inzet en besluitvorming.
   b. De inzet van de ROM voor de Ruimtelijk-Economische Investeringsagenda (REIA) jaarlijks expliciteren, mede in het kader van de ecosysteemagenda's en inzet op business development.
   c. Concrete indicatoren gebruiken om de bijdrage van de ROM aan de circulaire economie te monitoren.
   d. Blijven inzetten op het stimuleren van divers ondernemerschap en jaarlijks op bijbehorende concrete indicatoren rapporteren.
   e. Blijvend aandacht besteden aan het bijdragen aan en uitdragen van de regiopositionering 'Utrecht: Heart of Health'.
   f. Tijdig inspelen op (interne en externe) onzekerheden in de integrale financiële strategie en hierover rapporteren in jaarplannen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

De Regionale Ontwikkelmaatschappij Utrecht Region (ROM) stelt een meerjarenstrategie (MJS) 2027 - 2030 op. Vaststelling is voorzien door de aandeelhoudersvergadering op 15 maart 2027. Ter voorbereiding van de aandeelhoudersvergadering wordt de beoogde inzet van het college voor dit vierjarenplan aan de Raad voorgelegd ter instemming, conform motie 'Sturen op de ROM'.
Deze inzet ziet erop toe dat bij vaststelling van de MJS, er bij de uitvoering aandacht wordt gevraagd voor enkele kernprioriteiten van de gemeente Utrecht ten aanzien van de ROM: het blijven centraal stellen van maatschappelijke meerwaarde als uitgangspunt, het blijven stimuleren van diverse ondernemerschap en het blijven bijdragen aan de regiopositionering Heart of Health. Het expliciteren van de ROM inzet op de REIA en op de circulaire economie. Het tijdig inspelen op onzekerheden in de integrale financiële strategie. Deze aandachtspunten dienen te worden verwerkt in de jaarplannen van de ROM en hierop volgende jaarverslagen.

Context

Aanleiding

De ROM Regio Utrecht is 1 juni 2020 gestart en is erin geslaagd om haar ambitieuze doelstellingen voor de eerste opbouwfase te behalen. Zowel in het opbouwen van haar organisatie, het opbouwen van het regionale startup en scale-up netwerk en haar positie hierbinnen, als in het opbouwen van haar investeringsportolio. De laatste jaren op basis van de meerjarenstrategie 2023-2026. Dit alles vanuit de gedachte dat innovatief ondernemerschap concrete oplossingen bieden voor de grote maatschappelijke opgaven en belangrijk zijn voor de toekomstige brede welvaart in de regio. Resultaten blijken zowel uit economische impactmetingen (Birch, 2024) als de maatschappelijke meerwaarde van bedrijven waarin wordt geïnvesteerd.

Anno 2026-2027 gaat de ROM een nieuwe fase in, waarbij een nieuwe strategie passend is. Met de basis op orde, maar in een nieuwe (geopolitieke) wereld ten opzichte van 2023, is het aan de ROM om de koers te bepalen voor haar bijdrage aan de regionale economische structuur voor de komende fase in haar ontwikkeling. Hiertoe heeft de ROM een nieuwe meerjarenstrategie 2027 – 2030 opgesteld.

Aandeelhouders ROM

De aandeelhouders van de ROM en hun belang in de vennootschap per Q4 2026: Ministerie EZK (47,4%), Provincie Utrecht (29,6%), gemeente Utrecht (11,9%), gemeente Amersfoort (6%), gemeente Hilversum (4%), Universiteit Utrecht (0,5%) en UMCU (0,5%).

Juridische context

In 2026-2027 stelt de ROM voor het de tweede keer een meerjarenplan op, dit maal voor de periode 2027-2030. De inzet van het college voor de meerjarenstrategie van de ROM, die bestaat uit zes aandachtspunten voor de uitvoering wordt voorgelegd aan de raad, conform motie 'Sturen op de ROM'.
Vaststelling van de MJS is voorzien door de aandeelhouders tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) op 15 maart 2027. Hierover zal de wethouder Economische Zaken en Circulaire Economie als gemandateerd aandeelhouder namens de gemeente Utrecht mondeling stemmen.

Beslistermijn

Besluitvorming door de Raad is uiterlijk 11 maart 2027 noodzakelijk. Op 15 maart besluit de AVA over de MJS. Als de Raad niet tijdig besluit, kan de inzet van de Gemeente Utrecht niet betrokken worden bij de vaststelling van de MJS door de AVA.

Beoogd effect

De inzet van de ROM draagt bij aan de in de Regionaal Economische Agenda verwoorde maatschappelijke opgaven gezonde mensen, gezonde leefomgeving en waardevolle digitalisering. Het hoofddoel van de ROM is het versterken van de regionale economie. Via haar kerntaken – investeren (financiering, deelname en begeleiding), innoveren (netwerkontwikkeling en business development) en internationaliseren (acquisitie, handel en exportbevordering) – draagt de ROM bij maatschappelijk relevante innovaties naar de markt te brengen, ondernemerschap te ondersteunen en transities aan te jagen. Bedrijven waarin de ROM investeert zijn bijvoorbeeld een medisch bedrijf

dat oncologie programma's wil klaarmaken voor medische studies, slimme batterijen die beheer van duurzame energie vergemakkelijken, software die patiënten informeert over het revalidatieproces of gepersonaliseerd voedingsadvies voor patiënten met een ernstige ziektelast. De ROM fungeert tegelijkertijd als aanspreekpunt in de regio voor ondernemers, investeerders, het Rijk, kennisinstellingen en regionale overheden innovatievragen, projectontwikkeling en financiering. Met al haar activiteiten draagt de ROM bij aan de economische ontwikkeling en werkgelegenheid binnen de regio.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening
Dit besluitvormingstraject past in eerdere besluitvorming t.a.v. (sturen op) de ROM:
- Motie M44 Sturen op de ROM
- Raadsvoorstel Akkoord inzet Meerjarenstrategie Regionale Ontwikkel Maatschappij (ROM) 2023-2026
- Raadsbrief ROM Jaarverslag 2025, waarin de MJS wordt aangekondigd

Verder is in het coalitieakkoord uitgesproken financiële ruimte te maken voor het stimuleren van innovatief ondernemerschap, inclusief een toekomstige fondsstorting in de ROM
- Coalitieakkoord 2026-2030

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	In te stemmen met de bijgevoegde inzet van het college voor de meerjarenstrategie Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) 2027-2030, die bestaat uit de volgende aandachtspunten voor de uitvoering: a. Maatschappelijke meerwaarde als uitgangspunt blijven bij alle ROM inzet en besluitvorming. b. De inzet van de ROM voor de Ruimtelijk-Economische Investeringsagenda (REIA) jaarlijks expliciteren, mede in het kader van de ecosysteemagenda's en inzet op business development. c. Concrete indicatoren gebruiken om de bijdrage van de ROM aan de circulaire economie te monitoren. d. Blijven inzetten op het stimuleren van divers ondernemerschap en jaarlijks op bijbehorende concrete indicatoren rapporteren. e. Blijvend aandacht besteden aan het bijdragen aan en uitdragen van de regiopositionering 'Utrecht: Heart of Health'. f. Tijdig inspelen op (interne en externe) onzekerheden in de integrale financiële strategie en hierover rapporteren in jaarplannen.
Argumenten	
1.1	De ROM draagt via deze Meerjarenstrategie bij en geeft richting aan de Utrechtse ambities ten aanzien van de lokale en regionale economie.
	De ROM draagt bij aan de regionale economische structuur: Via haar kerntaken is de ROM een belangrijke partner in het realiseren van de maatschappelijke impact waar we met de Utrechtse economie naar streven. Dat uitgangspunt voor haar inzet dient de ROM ook de komende periode te blijven hanteren in haar besluitvorming. Zo wordt via de inzet van de ROM direct ingezet op het vergroten van de impact op het gebied van o.a. duurzaamheid, gezondheid en digitalisering. Hierbij wordt geraakt aan randvoorwaarden in het vestigingsklimaat, aansluitend op bestaande beleidsnota's werklocaties en arbeidsmarkt. Die inzet is hard nodig, bezien vanuit het marktfalen voor bedrijven die bijvoorbeeld een langere horizon hebben richting winstgevendheid, maar wel een potentieel grote maatschappelijke impact. De inzet van de ROM zorgt er tevens voor dat private partijen durven mee-investeren, waar zij dat zonder inzet van de ROM niet zouden doen. Hierdoor zorgt de inzet van de ROM ook voor een vliegwieleffect in de regionale economie.

1.2	De ROM sluit met deze Meerjarenstrategie aan op de (inter)nationale en regionale ambitie om het concurrentievermogen te versterken ten behoeve van de toekomstige (brede) welvaart.
	Zowel vanuit de EU (rapport: The future of Eurpean competitiveness, Draghi (2024)) als vanuit Nederlands perspectief (rapport: De Route naar toekomstige welvaart, Wennink (2025)), is het duidelijk dat er grote stappen moeten worden gezet op het gebied van het versterken van ons concurrentievermogen en onze toekomstige welvaart. Niet voor niets heeft het ministerie van EZK de taskforce toekomstige welvaart opgericht en roept de minister van EZK regio's actief op een investeringsagenda te maken. Op nationaal niveau staan de ROMs via ROM NL in goede verbinding met het Rijk. Op regionaal niveau zijn zij een belangrijk vehikel om via de eigen regionale prioriteiten, bij te dragen aan de strategische autonomie van Nederland. In Utrecht bijvoorbeeld op het gebied van het ontwikkelen van oncologische behandelingen of doorbraken op het gebied van duurzaamheid in de energie- en bouwsector. Die inzet voor de ROM in bijvoorbeeld de Ruimtelijk-Economische Investeringsagenda is van grote waarde. Het is daartoe belangrijk dat de ROM haar REIA inzet expliciteert, in lijn met haar ambities voor het bouwen aan ecosysteemagenda's en inzet op business development.
1.3	De Meerjarenstrategie sluit aan bij doelstellingen van het coalitieakkoord 2026-2030, onder andere t.a.v. een gezonde stad, gezond stedelijk leven en toewerken naar de nieuwe economie.
	a. De ROM levert met haar meerjarenstrategie een bijdrage aan de ambitie om een gezonde stad en *gezond stedelijk leven* mogelijk te maken. Dit door het aanjagen van innovatief ondernemerschap, innovaties in onder andere de zorg, het versterken van ecosystemen en het vergroten van de werkgelegenheid in toekomstbestendige sectoren. Vanuit haar inhoudelijke rol vragen we de ROM dan ook actief te blijven bijdragen aan de regiopositionering Utrecht: Heart of Health en deze actief uit te dragen. Tevens is de ROM in onze regio specifiek in een goede positie om een positieve impact te blijven maken op het stimuleren van divers ondernemerschap. We vragen de ROM hier via haar jaarplannen en jaarverslagen om haar bijdrage concreet te maken en hier actief op te rapporteren. b. Het college wil investeren in de *nieuwe economie.* Een economie die verder kijkt dan winst en groei, naar bijvoorbeeld duurzaamheid en goed werkgeverschap. De activiteiten van de ROM en de ambitie in de meerjarenstrategie, leveren hier een belangrijke bijdrage aan. Specifiek op het gebied van de circulaire economie is de ROM een belangrijke partner voor de gemeente Utrecht. Het is daarom belangrijk dat de ROM in haar jaarplannen concrete indicatoren toevoegt om haar inzet op de circulaire economie verder te concretiseren en meetbaar te maken.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	Als gevolg van de aandeelhoudersstructuur van de ROM, wordt mogelijk niet alle inbreng van alle aandeelhouders verwerkt in de Meerjarenstrategie.
	Het college geeft in haar reactie een aantal aandachtspunten mee voor de verdere uitvoering van de strategie in jaarplannen. Gemeente Utrecht is echter een van de 7 aandeelhouders (belang van ca. 12%). De MJS is tot stand gekomen in goede samenwerking met de aandeelhouders en externe stakeholders. Daarbij is gebruik gemaakt van de uitgebreide database die de ROM heeft opgezet, gesprekken met experts, samenwerkingspartners, bedrijven uit de achterban van de ROM, het Rijk en andere ROM's.

	De MJS wordt vastgesteld door de aandeelhoudersvergadering. Onze reactie moet daarom in perspectief worden geplaatst en er bestaat een risico dat deze niet volledig wordt overgenomen. Echter, in de totstandkoming van de MJS en voorgenomen reactie vanuit de aandeelhouders is er veelvuldig contact tussen de aandeelhouders om zoveel mogelijk gezamenlijk op te trekken en te anticiperen op ieders verwachtingen.
1.2	Veranderende externe omstandigheden kunnen ervoor zorgen dat de ROM niet alle resultaten uit de Meerjarenstrategie kan waarmaken.
	Er is momenteel sprake van - geopolitieke en economische - onzekerheid in de wereld. Het is onduidelijk in welke richting ontwikkelingen zich voortzettend en op welke domeinen dit verdere impact gaat hebben. Denk in het kader van de ROM bijvoorbeeld aan de kapitaalmarkt (voor innovatieve startups en scale-ups), het internationale handelsklimaat, etc. We vragen de ROM dan ook tijdig in te spelen op deze (interne en externe) onzekerheden in de integrale financiële strategie en hierover rapporteren in jaarplannen.

Financiën
Dit voorstel heeft beperkt financiële consequenties. De gemeente Utrecht heeft in haar coalitieakkoord (en bijbehorende financiële uitwerkingen) rekening gehouden met een fondsstorting in het ROM fondskapitaal in 2029. Voorafgaand aan de fondsstorting wordt de financiële uitwerking geactualiseerd en beschouwd binnen de geldende financiële kaders van de gemeente Utrecht.
Op basis van de huidige uitgangspunten kan de gemeente Utrecht naar verwachting invulling geven aan haar beoogde deel van de totale fondsstorting. De precieze invulling hiervan moet integraal door alle aandeelhouders gezamenlijk worden bepaald.

Vervolg
Na het raadsbesluit volgt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) op 15 maart. Tijdens deze AVA wordt er formeel besloten over de meerjarenstrategie en worden de aandachtspunten voor de uitvoering mondeling door de aandeelhouders gedeeld.

De meerjarenstrategie wordt jaarlijks omgezet in een jaarplan. Daarnaast werkt de ROM met kwartaalplannen waarin doelen worden vertaald naar strategieën, concrete acties en metingen (KPI's). Via het jaarverslag monitoren we de voortgang van deze meerjarenstrategie.

Conform motie 'Sturen op de ROM' wordt het ROM jaarplan jaarlijks per brief ter informatie aan de Raad aangeboden. Ook het jaarverslag wordt ter informatie gedeeld. De Raad kan het desgewenst in een commissie agenderen om de wethouder aandachtspunten mee te geven.

Samen stad maken
De kern van de nieuwe meerjarenstrategie ROM is regionale samenwerking tussen ROM, aandeelhouders en haar doelgroep (innovatief MKB). Daarom geldt het principe 'samen aan zet' vanuit het kompas voor zeggenschap.

Communicatie
Indien de ROM meerjarenstrategie is vastgesteld tijdens de AVA op 15 maart, zal de ROM hierover communiceren via haar eigen kanalen. In afstemming met de ROM zullen de individuele aandeelhouders hierover via hun eigen kanalen communiceren. Wij zullen de raad informeren over de meerjarenstrategie via de eerstvolgende raadsbrief over de ROM na vaststelling van de strategie (raadsbrief over jaarplan 2027 of raadsbrief over jaarverslag 2026).

Referendabel
Het raadsbesluit is referendabel op grond van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht.

Bijlage(n)

Bijlagen besluitvorming
- Inzet voor de aandeelhoudersvergadering over de Meerjarenstrategie ROM Utrecht Region 2027-2030

Bijlagen informatief
- Meerjarenstrategie ROM Utrecht Region 2027-2030, versie 21 oktober 2026
- Aanbiedingsbrief Meerjarenstrategie ROM 2027-2030
- Factsheet Meerjarenstrategie ROM 2027-2030